

Jon Fosse Na sklonku dne

Vyprávění

Z norštiny přeložil
Ondřej Vimr

Pistorius & Olšanská
Příbram 2016

Tato publikace byla redakčně a vydavatelsky připravena v rámci semináře Nakladatelská praxe na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a její příprava byla podpořena z prostředků stipendijního fondu FF UK.

Kniha byla vydána s laskavou finanční pomocí nadace NORLA.

This translation has been published with the financial support of the NORLA foundation.

Originally published under the title KVELDSVÆVD
Copyright © 2014 by Jon Fosse and Det Norske Samlaget, published
by permission of Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg
Translation © Ondřej Vimr, 2016

ISBN 978-80-87855-61-4

ALES SE JEŠTĚ TĚSNĚJI ZABALILA DO VLNĚNÉ DEKY, protože zima je tedy pořádná, pomyslí si, jak tak sedí na židli a dívá se směrem k oknu, které je skoro úplně zakryté tenkými bílými závěsy, jenom úzkou skulinou úplně dole pouštějí dovnitř světlo, Ales se dívá, aniž vidí, dalo by se říct, a vtom uvidí, jak někdo projde venku kolem okna, a kdo to je, to nevidí, ale někdo tam prošel, to viděla, no tak tady ona nakonec bydlí, pomyslí si, v malém domku hned u cesty, tak se to seběhlo, že nakonec bydlí zrovna v tomhle domku, pomyslí si, a nebýt závěsů, všichni by viděli, jak tady sedí, pomyslí si, i takhle ji tu vidí, ale ne tak dobře, určitě vidí jenom to, že tady někdo sedí, pomyslí si, ale copak na tom záleží, jestli ji tu někdo vidí sedět? vůbec ne, pomyslí si, ani za mák na tom nezáleží, pomyslí si, no ovšem že ne, pomyslí si a zkusí se ještě víc zabalit do deky a pak si pomyslí, jo, Ales, ale že už jsi stará, pomyslí si, že už jsi taky zestárla, Ales, pomyslí si, a teď tu sedíš na židli a už chceš jenom být v teple, pomyslí si a pak si pomyslí, že by se měla zkusit zvednout a přiložit nějaké to polínko do kamen, a na to se postaví, jde ke kamnům, otevře dvířka a přiloží, načež se vrátí

k židli, posadí se, přehodí přes sebe vlněnou deku, zabalí se do ní a zase tam sedí a hledí přímo před sebe, směrem k oknu, dívá se k oknu ve světnici, aniž vidí, dalo by se říct, a vtom uvidí Alidu, svoji mámu, sedět ve světnici tam ve Vice, zrovna jako Ales teď sedí tady ve světnici, a najednou uvidí, jak se Alida pomalu a toporně zvedne ze židle a pomalu se šourá po místnosti, kam to jde? kam má namířeno? chce jít ven? nebo ke kamnům tam v rohu? a Ales se také zvedne ze židle a také se pomalu šourá po místnosti, a pak Ales vidí Alidu otevřít dveře do kuchyně a pak Ales otevře dveře do kuchyně a Alida vejde do své kuchyně a Ales vejde zase do kuchyně k sobě.

Tak už jsem taky zestárla, řekne Ales

Roky letí hrozně rychle, řekne

Ale že jsem Alidu nikdy neviděla starou, když byla ještě na živu, zato teď ji vídám tak často, řekne

Tomu by člověk nevěřil, řekne

Jak já už zestárla, řekne

Už jsem stará, řekne

Darmo mluvit, řekne

A jsem tu teď většinou sama, i když se tady čas od času někdo staví, děti, vnoučata, když na to přijde, řekne

Ale jinak, jinak se tu šourám sem a tam, mluvím sama se sebou, řekne

a Ales vidí Alidu, jak si sedne na židli u kuchyňského stolu, a Ales jde ke kuchyňskému stolu a sedne si na židli, ve své staré dobré kuchyni, pomyslí si Ales, tady v kuchyni je to nejpříjemnější, pomyslí si, vždycky si to myslela, myslí na to často, pořád, pořád si říká,

že kuchyně je nejpříjemnější místnost z celého domu, pomyslí si Ales, a není to nijak velká kuchyně, ale přece je jí tady příjemně, pomyslí si, má tady stůl a židle, kredenc a kamna, zrovna jako to měla její máma, v rohu měla stát kamna, kde vždycky topila, když bylo zima nebo se mělo vařit, a ona má kamna skoro stejná, jako měla její máma, a stůl uprostřed kuchyně, lavice podél stěny, a pak tam byla světnice a úplně vzadu se šlo nahoru do podkroví, kde spaly, pokud si dobře pamatuje, ona a její mladší Sestřička, ale to už je tak dávno, to už ani není pravda, a snad to ani pravda nikdy nebyla, i když to samozřejmě pravda byla a nikdy nezapomene, jak tam Sestřička celá bledá ležela a už tam nebyla, nikdy nezapomene na bílý obličej, otevřená ústa, pootevřené oči, vždycky bude mít před očima, jak byla Sestřička nemocná a umřela, a všechno se seběhlo tak rychle, byla živá a veselá a pak onemocněla a umřela, a její starší bratr, Sigvald, ve skutečnosti nevlastní bratr, od nich odešel, když ještě byla malá, a už se nikdy nevrátil, a nikdo nevěděl, kam se poděl, ale na housle hrát uměl, nikdy neslyšela hrát nikoho lépe než nevlastního bratra Sigvalda, ten uměl nějak hrát, a to je asi tak to jediné, co si o něm pamatuje, a jeho táta taky hrál na housle, tak se to říkalo, jmenoval se Asle a v Bjørgvinu ho pověsili na šibenici, no čeho dřív lidé byli schopní, někoho pověsit na šibenici, co to bylo za lidi, pomyslí si, a její máma se pak znovu vdala, vzala si jejího tátu, Åsleika, ano, ano, tak to bylo, tak se to říkalo, a její táta se sice jmenoval Åsleik, ale říkali mu Viken, protože mu to celé tam u zátoky, u Viky patřilo, chalupa, stodola, bouda na

lod', molo, lod', všechno mu to patřilo, všechno si to pořídil, byl to pracovitý chlap, a pak k němu přišla Alida jako děvečka a s sebou si přinesla syna Sigvalda, který se jim narodil s Aslem, tím muzikantem, co ho pověsili, tak to bylo, přišla tam potom, co ho pověsili, aspoň se to tak říkalo, ale máma se o ničem nikdy nezmínila ani slovem, nikdy nechtěla o Aslem mluvit, ani o tom, co se kdysi stalo, pomyslí si Ales, několikrát na to zavedla řeč, neptala se přímo, ale zavedla na to řeč, a to máma najednou zmlkla a šla pryč, ani jedinkrát, co si pamatuje, nevyslovila máma jméno Asle, vyprávěli jí o něm jiní lidé, a ti zase o něm vyprávěli při každé příležitosti, jako by jí všichni chtěli vypovědět, s jakým že chlapem její máma vlastně žila, a vybrat si, co je z těch všech řečí pravda a co pravda není, to samozřejmě dost dobře nedokázala, protože v Dylgje se o Aslem povídalo, že byl muzikant, jako jeho otec, a že se její mámy zmocnil násilím a přivedl ji do jiného stavu, i když ještě byla skoro dítě, a že ji unesl a předtím že sprovodil její matku, tedy její vlastní babičku, ze světa, tak se to říkalo, ale jestli to byla pravda, to nikdo nevěděl, a ani to nemohla být pravda, to jsou jenom takové řeči, které lidi vedou, pomyslí si Ales, a taky se říkalo, že zavraždil nějakého vrstevníka a ukradl mu lod', to se prý stalo tam u boudy na lod', kde dřív bydlel jeho táta, v Dylgje, a v Bjørgvinu pak prý zavraždil několik dalších lidí, než ho chytili a pověsili na šibenici, tak se to říkalo, ale to nemůže být pravda, s takovým člověkem by její máma nikdy nemohla žít, s takovým nečlověkem, nikdy v životě, to zkrátka není možné, na to znala mámu Alidu dost dobře, ta

by s takovým vrahem nikdy žít nemohla, pomyslí si Ales, a jestli opravdu byli takoví lidé, takoví vrazi, tak je jenom správně, že byly také šibenice, říkalo se, a šibenice by měly být i dneska, alespoň jedna v každé obci, říkali taky lidé, a co pravda byla nebo nebyla o tom, co Asle udělal nebo neudělal, ne, to nevěděla, ale žádný vrah to být nemohl, vždyť to byl otec jejího staršího bratra, nevlastního bratra Sigvalda, pomyslí si Ales, ten by nikdy nezabil její babičku, protože to se taky říkalo, že ji ráno našli mrtvou v posteli a že taky klidně mohla zemřít tak, jak lidé běžně umírají, mohla taky pokojně usnout na věky věků, mohla zemřít dobrou a úplně obyčejnou smrtí, samozřejmě, tak to určitě bylo, pomyslí si Ales a pomyslí si, že už tady přece nemůže jen tak sedět, vždycky se najde něco na práci, tohle nebo tamto, pomyslí si a dívá se k oknu v kuchyni a uvidí tam stát Alidu, přímo před sebou, hned u okna, vidí ji tam tak zřetelně, že by jí mohla položit ruku na rameno, a taky to zkusí, pomyslí si Ales, nebo ne, to přece nemůže udělat, nemůže se rukou dotknout své dávno zesnulé mámy, pomyslí si Ales, no ale vždyť ona už je taky stará bába bláznivá, pomyslí si, už nemá všech pět pohromadě, jeden aby se na ni bál promluvit, jenže ta stará Alida tam zpropadeně, ztraceně pořád stojí, pomyslí si Ales, a jestlipak nesebere odvalu a něco jí neřekne, často myslela na to, že by se mámy měla zeptat, jestli je to pravda, co se říká, že se vrhla do moře, nemůže tomu věřit, ale říká se to, že se vrhla do moře a našli ji na břehu, to se aspoň říká, no ale může se tady snad vybavovat s někým, kdo už je dávno mrtvý, zas tak pomatená snad není, ať si o ní lidi

myslí a říkají, co chtějí, a taky ty její děti, ať si o ní myslí a říkají, co chtějí, a ona ví, co si o ní mezi sebou říkají, a možná nejen mezi sebou, že už je stará na to, aby žila sama, tohle říkají, jenže to zase nikdo nechce, aby bydlela u něho, tedy přinejmenším jí nikdo neřekl, že by to chtěl, vždyť mají taky svých starostí dost, ale tak stojí tam ta Alida pořád ještě, pomyslí si, no jistě že ano, mají dost svých starostí, a ještě aby jim na krku visela ona, a proč tu ta Alida stojí u okna, no proč, zrovna u ní v kuchyni u okna, pomyslí si Ales, a jestli teda její máma bude u ní v kuchyni, tak ona se sebere a půjde do světnice, pomyslí si Ales, protože přece nebude v jedné místnosti se svojí mámou, která už dávno umřela, pomyslí si Ales a vidí, jak se Alida otočí a podívá se přímo na ni, a Alida si pomyslí, že její holčička, ta její hodná holčička, ta její nejmilovanější holčička už taky zestárla, no že jí ty roky taky uběhly rychle, tak hrozně rychle, pomyslí si, ale děti Ales porodila, šest dětí, a ze všech vyrostli slušní lidé, ze všech do jednoho, dívky a chlapci, takže její dceři Ales se život vydařil, pomyslí si Alida a vidí malou Ales, jak leze po žebříku do podkroví u světnice ve Vice a na poslední příčce se zastaví a podívá se přímo na ni a pak řekne dobrou noc, mami, a Alida řekne dobrou noc, holčičko, ty moje nejlepší holčičko na celém širém světě, řekne Alida a Ales vyleze až úplně nahoru a zmizí v temném podkroví pod dekou ve svém koutku. A pak tam Alida stojí. A potom vyjde ze světnice a zastaví se ve dveřích a tam dole u lodi uvidí stát Åsleika, velký zrovna není, silný taky zrovna není, ale vlasy má bohaté a mohutné vousy, a vousy má ještě černé,

i když sem tam už má ve vlasech i vousech šediny, stejně jako je má v černých vlasech ona, pomyslí si Alida a vidí ho tam stát, Åsleika, a dívat se na svou loď, to on tam nad něčím přemýšlí, pomyslí si Alida, zachoval se k ní dobře, Åsleik, pomyslí si, kdo ví, jak by to s ní a s malým Sigvaldem dopadlo, kdyby na něho nenarazili, když tenkrát zoufalí a vyčerpaní seděli na Nábřeží v Bjørgvinu, ona se zády opírala o boudu na loď, byli úplně hladoví a vyčerpaní, tak tam seděli, ale najednou se objevil Åsleik, z ničeho nic tam stál nad ní a díval se na ni

No nejsi ty náhodou Alida, řekl Åsleik

a Alida zvedla oči

Copak si mě nepamatuješ, řekl

a Alida se zamyslela, kdo by to tak mohl být

Åsleik, řekl

Já jsem Åsleik, ten, co bydlí ve Vice, řekl

Ve Vice u Dylgji, řekla ona

Přesně tak, řekl on

a pak tak chvíli stál a nic neříkal

No, moc často jsme se nevidali, jsem přece jen o dost starší než ty, ale pamatuju si tě ještě jako malou holku, řekne

Už jsem byl dospělý, ty ještě dítě, řekne

Nepamatuješ si mě, řekne

Ano, ale ano, řekne Alida

a jistě že si Alida pamatuje Åsleika, ale ne víc než jako jednoho z dospělých mužských, kteří tam spolu postávali a bavili se, a pamatuje si, že bydlel ve Vice, se svojí mámou, ale moc víc si toho nepamatuje, pomyslí si, protože byl starší než ona, o nějakých pětadvacet

let, tak nějak, možná o víc, takže jí splýval s ostatními dospělými, pomyslí si

A co tu vlastně takhle sedíš, řekne Åsleik

Někde člověk musí sedět, řekne Alida

To nemáš kde bydlet, řekne on

Ne, řekne ona

Bydlíš venku, řekne on

Co mi zbývá, když nemám dům, řekne Alida

I s tím malým, řekne on

Co nám zbývá, řekne ona

A jsi celá pohublá, to asi nemáš ani co jíst, řekne on

Ne, řekne ona

Dneska jsem ještě nejedla, řekne

Tak se seber a pojď, půjdeš se mnou, řekne on

a Åsleik ji chytne pod paží a pomůže jí na nohy a Alida tam stojí s malým Sigvaldem v náručí a u nohou jí leží dva rance, které s sebou všude vláčí, a Åsleik se jí zeptá, jestli to jsou její věci, a ona odpoví ano a on je zvedne a pak řekne pojď a pak jdou po Nábřeží v Bjørgvinu, Åsleik z Viky a Alida s malým Sigvaldem v náručí jdou vedle sebe po Nábřeží v Bjørgvinu a nikdo nic neříká a pak Åsleik zahne do postranní uličky a Alida jde za ním a vidí, jak krátkýma nohama dělá dlouhé kroky, jak mu lem černého kabátu odstává od stehů, vidí černou čepici se štítkem posazenou hodně vzadu, a v rukou Åsleik nese oba její rance a vtom se zastaví a podívá se na ni a kývne hlavou směrem do úzké uličky a pak se do ní vydá a Alida jde za ním a v náručí drží malého Sigvalda, který spí pokojným a nejsladším spánkem, a pak Åsleik otevře dveře a podrží je otevřené a Alida vejde dovnitř a podívá se

sem a podívá se tam a vidí protáhlou místnost s mnoha stoly a ucítí vůni uzeného masa a pečeného masa a tolik to voní, až cítí, jak se jí podlamují kolena, ale přitiskne si malého Sigvalda na hrud' a ovládne se, ano, ovládne se a zůstane stát pevně na nohou, ale aby takhle krásně vonělo jídlo, to snad nikdy nezažila, pomyslí si Alida, a proč ji sem Åsleik vůbec vodí, jako by snad měla nějaké peníze na jídlo, nemá přece ani vindru, pomyslí si Alida a vidí tam lidi sedět a jíst, a tak krásně to uzené a pečené maso a hrášek voní, že to ještě nezažila, a ještě snad nezažila, aby měla takový hlad, aby měla takovou chuť na jídlo, to nezažila, co si pamatuje, ale má ona na to, si tohle jídlo koupit, ne, nemá, ani vindru nemá, a vytrysknou jí slzy a dívka s dlouhými černými vlasy tam zůstane stát a rozpláče se a malého Sigvalda si tiskne na hrud'

Prosím tě, na co ty slzy, řekne Åsleik
a ona neodpoví

Ale no tak, řekne on

Pojď, půjdeme si sednout, řekne Åsleik

a pozvedne ruku a ukáže na lavici nejbližšího stolu a Alida tam přejde a posadí se a cítí, že tady uvnitř je navíc teplo, teplo a příjemně, a taky tu úžasně voní uzené a pečené maso a hrášek, no ano, voní tady taky vařený hrášek, a kdyby to všechno měla za co koupit, tak by si to koupila a jedla by, až by jí za ušima lupalo, pomyslí si Alida a vidí Åsleika jít k pultu a vidí jeho záda, černý dlouhý kabát, černou čepici se štítkem posazenou hodně vzadu, a pamatuje si ho z Dylgji, opravdu si ho pamatuje, když nad tím tak uvažuje, ale pamatuje si ho jen úplně matně, je mnohem starší než

ona, dospělý mužský, ale pamatuje si, jak tam stával ještě s nějakými chlapy, ruce v kapsách, to si pamatuje, jak tam stojí a baví se s několika dalšími chlapy, všichni mají stejné čepice se štítkem a ruce v kapsách, všichni stejně, pomyslí si Alida a vidí Åsleika, jak se otočí, jde k ní a v rukou nese dva talíře plné uzeneho masa, pečeného masa, hrášku, brambor, tuřinu a bramborových šišek, no teda, na tom talíři jsou i bramborové šišky, no to je neuvěřitelné, pomyslí si Alida, kdo by to byl řekl, že se dožiješ takového dne, a vidí, jak se Åsleikovy rty i velké modré oči usmívají, celý se usmívá, usmívá se celým tělem a talíře se blyští a kouří se z nich, a když Åsleik pokládá talíř před Alidu, tvář mu září jako pozlacená, a vedle talíře položí vidličku a nůž a pak oběma popřeje dobrou chuť a řekne, že teda aspoň on má hlad a ona taky že vypadá pořádně vyhladověle, řekne Åsleik a druhý talíř položí na opačnou stranu stolu a vedle talíře položí také nůž a vidličku a Alida si malého Sigvalda položí do klína

Mně už se na to maso sbíhají sliny, řekne Åsleik

To teda jo, řekne

A na ty šišky, řekne

Ty už jsem neměl ani nepamatuju, řekne

Nejlepší jídlo na světě mají tady v Hostinci, řekne

Ale taky si musíme dát něco k pití, řekne

Jídlo se musí něčím zapít, řekne

a Alida už nemůže čekat, má hrozný hlad, nedokáže jen tak sedět a dívat se na to dobré jídlo před sebou, ukrojí si kousek uzeneho a dá si ho do pusy, a to mě podrž, jak to chutná, má z toho oči navrch

hlavy, tolik jí to připadá dobré, taky musí ochutnat ty šišky, pomyslí si Alida a kousek si ukrojí, namočí do omastku a na vidličku si ještě nabere něco pečeně a pak si to všechno dá do pusy a trochu omastku jí steče po bradě, a vždyť na tom nezáleží, pomyslí si Alida a zhluboka se nadechne a vydechne, protože nic takhle dobrého nikdy neměla, tím si je úplně jistá, pomyslí si Alida a kouše a vychutnává a ukrojí si další kousek uzeného a rukou si ho dá do pusy a kouše a nadechuje se a vydechuje a vidí, jak přijde Åsleik a položí před ni žejdlík napěněného piva a další žejdlík si postaví vedle svého talíře a pak svůj žejdlík pozvedne a řekne na zdraví, a Alida pozvedne svůj žejdlík, ten je ale těžký, a ona je tak slabá, že ho málem ani neuzvedne, a pak ho přece jen zvedne, a vtom vidí, jak si Åsleik přiloží žejdlík ke rtům a notně se napije a pěna se mu zachytí ve vousech, a Alida přiloží svůj žejdlík ke rtům a piva si trochu usrkne, protože po pravdě řečeno jí pivo nikdy moc nechutnalo, je takové hořké a tak nějak kyselé, jenže tohle pivo, to je spíš nasládlé a světlé a lehké, je nekonečně sladké, pomyslí si Alida a ještě si ochutná a pomyslí si, teda, teda to je dobrota, tohle pivo, pomyslí si Alida a vidí, jak si Åsleik sedne a ukrojí si kus uzeného a dá si ho do pusy a začne ho žvýkat

Výtečné, řekne Åsleik

Vařit tady v Hostinci teda umějí, řekne

Výborné uzené tady mají, a to pečené, řekne

Co myslíš, řekne

Nejlepší, co jsem kdy jedla, řekne Alida

Taky bych řekl, řekne Åsleik

Ano, řekne Alida

Nejlepší, co jsem kdy jedla, řekne Alida

a vidí, jak si Åsleik ukrojí kousek bramborové šišky a dá si ho do pusy a žvýká a žvýká a mezitím říká s plnou pusou výtečné, to jsou výtečné šišky, vařit tady v Hostinci teda umějí, lepší šišky člověk neuvaří, lepší šišky člověk nikde jinde nekoupí, řekne a Alida si ochutná tuřín, protože ten má na talíři taky, a ještě hrášek a všechno chutná stejně výtečně, ještě nikdy jí takhle jídlo nechutnalo, snad jediné vánoční žebírka doma u mámy Silji, pomyslí si Alida, ale ne, ani ty nechutnaly tak dobře jako tohle uzené, tyhle nadité šišky, jako tohle všechno, nic lepšího určitě v životě nejedla, pomyslí si Alida a Åsleik řekne to je bašta a kousek šišky namočí ve výpeku a přidá si k němu pár kousků pečeně a pak žvýká šišku s výpekem a kousky pečeně

Teda já měl ale hlad, řekne

Tomu říkám jídlo, řekne

a Alida jí a vzdychá a cítí, že nejhorší hlad už skoro zahrnala, a teď už si hlavně pochutnává, i když už to není tak výtečné jako při prvních soustech, samozřejmě, jenže vždyť ona nemá čím zaplatit, tak jak si tu může takhle vasedávat a jíst zaručeně nejlepší jídlo v celém Bjørgvinu, když nemá čím zaplatit, no jak se to teď chová, pomyslí si Alida, to snad ne, co to udělala, ale když ono je to tak dobré, to snad ne, pomyslí si, no jak se může takhle chovat, pomyslí si Alida, ne, už nemůže dál jíst, to nejde, a největší hlad už zahrnala, vždyť taky už nejedla několik dní, jenom pila vodu, a teď má najednou takové jídlo, tomu nemůže

vůbec uvěřit, pomyslí si Alida, a teď, teď se prostě musí nějak pokusit odsud zmizet, pokud možno úplně nepozorovaně, pomyslí si, jenže jak by to měla udělat, pomyslí si Alida a Åsleik zvedne oči a podívá se na ni

Nechutná ti snad, řekne

a dívá se na ni velkýma modrýma očima, které na jednu nechápou a jsou trochu zmatené

Ale ano, řekne Alida

Jenže, řekne

Jenže, řekne Åsleik

a Alida nic neřekne

Co se děje, řekne on

Já, řekne ona

Ano, řekne on

Nemám čím zaplatit, řekne ona

a Åsleik rozhodí rukama, až z vidličky a nože odletí omastek, a veselýma vykulenýma modrýma očima se zahledí na Alidu

Ale já mám čím zaplatit, řekne

a bouchne pěstí do stolu, až se od něj talíře odlepi a snad i žejdlíky poskočí a všechny zraky se na ně obrátí

Já mám čím zaplatit, řekne Åsleik

a zeširoka se usměje

Jsem chlap a mám probůh přece peníze, řekne

A samozřejmě tě zvu, žes o tom vůbec mohla pochybovat, řekne

To by ještě tak scházelo, nepozvat hladového, přímo vyhladovělého krajana na jídlo, řekne

Co bych to byl za člověka, řekne

Prosím tebe, platím já, řekne
a Alida řekne děkuju, mockrát děkuju, to všechno
si snad ani nezasloužím, řekne

a Āsleik řekne, že to všechno si určitě zaslouží, po-
vedlo se mu dobře prodat ryby a peněz má teď v kapse
habaděj, takže si můžou dát uzené maso a pečené
maso a bramborové šišky a vařený hrášek a tuřín, a co
všechno tu v Hospodě budou v nejbližších dnech i mě-
sících mít, všechno si můžou dát, kdyby chtěli, řekne
Āsleik a pozvedne žejdlík a pořádně se napije piva
a otře si rty a projede si rukou vousy a zhluboka se na-
dechne a vydechne a pak se podívá na Alidu a zeptá
se, jak proboha mohla takhle dopadnout, a ona řekne
ale a pak oba znovu mlčí a pustí se do jídla a Alida si
také usrkne piva a Āsleik řekne, že na Nábřeží má uvá-
zanou loď a zítra že pojede zase na sever, řekne, po-
jede do Dylgji, řekne, a jestli chce jet s ním a vrátit se
zase domů, tak klidně může, a jestli nemá dneska kde
složit hlavu, tak může spát na lavici v jeho kajutě,
řekne Āsleik, protože tam si člověk lehnout může,
a deku na přikrytí jí taky půjčí, řekne a Alida se na
něho podívá a neví, co si má myslet a co má říct, a ne-
ví, kde dneska v noci v Bjørgvinu složí hlavu, a ví snad,
kam půjde, když se vrátí do Dylgji, no vůbec to neví,
protože táta Aslak už tam přece není a k mámě jít ne-
chce, do statku na Srázu už nikdy nevkročí, i kdyby se
měla s malým Sigvaldem sebehůř, tak tam nevkročí,
nikdy, nikdy, pomyslí si Alida a zvedne žejdlík a usrk-
ne piva

No takhle výborné jídlo se musí pořádně zapít,
řekne Āsleik